

SETMANARI CASTELLARENÇ

ANY V :: NUM. 239
Castellar del Vallès - 24 setembre 1937

Reducció, Administració i Impremta:
Puig de la Creu, 3

Número solt: 20 cèntims
Subscripció: 60 » al mes.

L'agonia del viure clar

Viure la vida tal i com nosaltres ens l'hem forjada seria una vida vertaderament paradisiaca a la qual tots els mortals tenim dret però que també tenim el deure de contribuir a que ens en fem mereixedors.

Si meditem serenament, reposadament les causes que ens han obligat a distanciar-nos de la placidesa d'aquella vida que ara tant enyorem uns i altres, trobarem que la nostra actuació no ha estat paral·lela amb el nostre desig.

Què hem fet per tal de millorar la nostra situació bon xic aguda davant les lluites que hem de sostenir per tal d'alliberar-nos del pesombre en que vivim?

Una major comprensió, una més ferma voluntat i una gran dosi d'humanisme serien prou per a trobar la sospirada fita que, a l'igual que Diògenes, amb la llanterna a la mà tots anem cercant mig adormits.

És en va tot quant fem per a superar-nos en fer menys doloroses les nostres adversitats; és en va cercar la metgla allà on precisament s'hi troba el mal amb tota la seva força d'extermini; és en va que la cridòria de la gent fendeixin l'aire per tal de fer l'atmosfera menys asfixiant; és en va que la sang posi un llenc de dol en les llars de les ciutats i dels pobles si encara ens obstinem a fer que la causa segueixi l'efecte.

Oh vida de la nostra vida! La terra sort de sobreviure al nostre tràngol o la terra agoniza dins l'hora foscant ens fa humitejar els ulls de tant com sentim el flagell de la mort... però, no; tenim una ànima, un cor i un esperit que vetllen, que sotmouen les entranyes de la terra per a dir als bons fills: Amunt els cors, amunt, que ja vindran els jorns de les clares missives a fer-nos més germans, a comprendre'ns i a estimar-nos; llavors bé caldrà que el branc d'olivera que esperem reverdeixi en el portal de cada casa ens infongui altra vegada i per sempre la flama i el perfum de la vida d'un viure que de tot cor anhelem.

TEMES D'AGRICULTURA

Cultiu d'horta

Com a petit cultiu es considera el treball d'horta destinada a hortalisses, fruiters i llegums, verdes o seques, pel consum propi o per la venda diària, l'últim es refereix a mercat a mà.

Es l'horticultura més experimental i compromet menys capitals; de manera que pot considerar-se artista l'hortolà, perquè quan el pagès no passa d'obrer, encara que els dos els domina i dirigeix la ciència perquè progressin.

Els començaments generals s'aplica a l'horta, el mateix que el camp

Bona exposició, abric, aigua per a regar, terreny fons, substància, adobs i altres millores que es puguin efectuar

Es divideix tota l'horta en eres, quadres, és a dir, segons el cultiu que es vulgui fer. El terreny si és en pendent, en branques o escalons.

El més abrigat es reserva pels millors grans o llavors.

Els arbres fruiters, en països freds, sols es poden posar-se darrera les parets, per tenir més calor i preservar-se dels freds i que no fagi ombra als quadres; en càlids, guarnir els cantons de l'horta.

Els fems, el necessari i no més. El metil, la calç i el guix, són d'ús continu en l'horta, quan hi ha intel·ligència en el seu cultiu. En terra argilosa és bona la cendra. Tota mala herba ha d'arrencar-se abans que grani i cremar-se quan la cendra fagi falta. Que no vagui amb els fems, punt de reunió de quants residus i pèrdues que hi poden haver-hi. Cap fulla deu deixar-se a terra perquè allà es podreixi, sinó que es tenen de recopilar i i fer-les servir quan estiguin desfetes.

L'hortolà deu aspirar a produir molt, bo i en oportunitat.

Pel primer, és precís tenir la terra en continu moviment i producció. Res de descans, que aquí en petit els fems i l'alternativa, la suor i el mètode, treure'n tota la producció possible d'aquest cultiu violent, en què l'art sembla apremiat a la naturalesa.

La planta que en igualtat de sortida i preu ocupa menys temps la terra, és la millor. Posar-se en una taula de la mateixa espècie, per cultivar-les i collir-les a la vegada, es guanya anades i vingudes.

Pel segon, s'ha de deixar passar almenys dos mesos sense posar una planta en el mateix lloc, fent tornar les arrels de diferent profunditat i atrapar. S'economitzen adobs i es milloren els productes. Exceptuant se, naturalment, les vivaces, com els espàrrecs, l'escarxofa i altres referents a aquestes, que deuen permanèixer a la terra mentre els duri la vida i treguin producció.

Per al sabut, que s'han d'alternar esquilmaïdores i reparadores. I en punt a adobs, no solament s'ha d'estudiar-se i conèixer la seva manera d'obrar sobre cada planta, sinó també el residu final i la seva aptitud respecte la venidera.

L'abundància d'aigua i fems dona plantes abultades, però poc fines i sabroses.

Llegums hi ha que no prosperen en la terra cap de pocs dies d'ésser estercorada amb fems d'animal i altres que abvolen mal gust.

Aquestes advertències es dirigeixen a què l'hortalissa sigui bona i delicada, el qual estranya vegada deixa de convenir, ni encara amb relació al mercat general.

Pel tercer, generalment, són les sembres en primavera i tardor; algunes s'internen en l'hivern, altres en l'estiu i sempre procurant estirar la temporada del sembrar, perquè per correspondència duri i es dilati més la del collir. De gener a abril, solen sembrar-se cada quinze dies els tomàquets, piment i albergínies, perquè atrapi el fruit a tot l'estiu; i les lletugues s'obtenen tot l'any, per sembra escalonada de les varietats que corresponen a diferents estacions.

L'hortalissa comprèn llegums, arrels comestibles, tuberculosos i altres plantes de tronc o verdures bulbs, de llavor i altres d'importància.

AGUSTÍ RIFER VILA

La cultura és l'educació del sentiment, que condueix a saber distingir i estimar les coses bones.

SILUETES DE CAMPANYA

RECORDS...

per LL. CANET I FOIX

VI

Un dia, vaig sentir enyorament del meu poble i vaig cantar una cançó.

Un altre dia, lluny del meu poble, vaig sentir una sardana i vaig plorar.

I un altre dia, era arran del riu, damunt un bancal de sorra fina i vaig sentir-me sol; només un dia; però, quan marxava, damunt la sorra hi quedava escrit: VISCA CATALUNYA!

Els homes, som forts com una muntanya. I els homes, som dèbils com un infant.

Les cançons encenen la joia. I les cançons, arrenquen llàgrimes dels cors.

Un dia, vaig sentir una cançó alegre. Un altre dia, vaig sentir una cançó trista. I tot eren cançons.

Les cançons tenen ànima. Les cançons tenen narcòtic.

Les flors, són senzilles i belles. Les muntanyes són majestuoses i boniques. I els ocells canten per les muntanyes. I els rius remoregen suaus per les fal·des. I les alzines, les que poden aproximar-s'hi, es mirallen coquetes a l'espill transparent...

...I el sol, riu satisfet per les altures.

Ara, precisament acabo d'arribar de la línia de trixeres de la quarta. Estatge d'uns quants castellers també. Refugi d'una comunitat de companys de diferent procedència, que els ha aplegat una mateixa causa...

Cada u, en arrelament a les circumstàncies o la seva cultura, feia: qui es cosia els botons de la guerrera, qui menjava pa amb tomàquet, qui escrivia damunt una maleta mig caragolat, qui cantussejava ajegut panxa enlaire damunt la seva llitera: «Salud Montalbán querido, recuerdos tengo de tí»... qui llegia atentament «La escuela del papagayo», de Tagore, qui amb paciència s'anava gravant lletres en un bastó de savina que s'havia fet... Tots en conjunt desenrotllaven una o altra activitat, la majoria, pròpies de la vida de campanya.

Jo, anava a la recerca d'aquell voluntari que portés ja alguns mesos de front; i sostreure'n d'ell, quelcom que determinés les seves íntimes inquietuds, les seves hores alegres o tristes, la seva vida autèntica de la trinxera!...

I després de despenyar d'una xavola a l'altra, el paper d'un Diògenes segle XX, perquè cercava un home per la trinxera i sense llanterna, m'adreçen a

un manresà anomenat Isidre Giralt i que precisament en aquell moment estava escrivint a la seva estimada damunt una capsula buida de galetes. Ell, segons antecedents, reunia tots aquells requisits que a mi m'interessaven. Ell era un xicot que tenia afició a escriure, que portava sis o set mesos al front... idealista... res!, el tipus perfecte que em feia falta.

Fent-ne el seu retrat, era morè, torrat del sol, expressió simpàtica, ulls negres i mirada profunda amb lleu toc de somniador i sentimental; els cabells, curts, negres i caragolats; afectuós i senzill... Una volta tractat, tot un camarada, tot ànima! Un artista més, confós entre la multitud.

Altrament, em manifestà que ell no era pas literat, ni escrivia àdhuc massa bé.

Oh, va dir-me, si jo pogués transportar al paper tot allò que sento, tot allò que en el meu interior s'agita constantment!... Però no puc, no sé què em passa!... Creieu-me, va afegir, que és casualitat que guardi res escrit. Perquè quan veig que res respon a allò que sento, ho esquincaria tot...

Bé, això ens passa a tots, vaig dir-li sincerament jo. No cal amoïnar-s'hi; això,

és qüestió d'escriure quartilles i més quartilles...

Mentrestant, jo ja frisava per veure com pensava un combatent que portava més de mig any seguit al front de guerra.

I després de furgar per dintre un sarro de campanya, treure'n un bloc i fullejar-lo, va posar-se a llegir. Jo, al primer mot que va pronunciar, vaig sentir una esgarripança. Però una esgarripança emotiva... dolça...

« CATALUNYA

El recordar la meua terra aimada
sento al meu cor una viva enyorança.
La terra catalana que per mi és sagrada
m'infundeix, ni que lluny, viva esperança.

És Catalunya la que m'ha vist néixer
la que jo estimo com segona mare.
I entre els seus braços jo he pogut créixer
braços que amb gran amor mon cor venera.

Catalunya, terra per mi venerada
que el recordar-te, amargada sento l'ànima.
per la teua LLIBERTAT que és sagrada,
lluïto contra el feix, a Aragó, terra germana.

Un jorn, la justícia triomfarà.
Els fills de Catalunya a les seves llars retornarà.
Jorn que nostra terra mai oblidarà [ran.
els que lluitant per la llibertat del poble cauran.

Serán els que amb la seva vida hauran forjat
una nova vida de Justícia i Llibertat.
Serán els fills del poble venerats...

Els herois anònims amb gran respecte recor-
[dats]

ISIDRE GIRALT.—Martín del Rio, 20-8-37.

Front de Terol. Martín del Rio, 16
de setembre 1937.

TEATRALS

Dissabte passat a la nit, un nombrós i distingit públic omplena el Saló Popular d'Espectacles, convençut de presenciar una obra, i tinc la certesa que a l'acabar-la, el convenciment fou més afirmatiu encara.

El que segurament no creia aquell apreciable públic, era viure una doble vida dins d'una sola realitat on ens portà l'argumentació de l'obra «No quiso ser madre».

Dins de la mateixa són tan ben recollits els anhels de l'autor interpretant el sentir del poble, que aquest al trobar-se enfront de les pròpies tribulacions, el fa viure amb els mateixos sospirs amb què els seus propis batecs del cor feien córrer la ploma.

D'altra part, gaudirem d'una gran satisfacció al tenir entre nosaltres a una Companyia Socialitzada d'Espectacles Públics C.N.T. Per tant, ens trobarem

saborejant les delícies del professionalisme, tenint en compte, però, que en el mateix hi ha infinitat d'actrius i actors, dels quals, a part de fer-ho bé tots, és lògic apreciar alguns mèrits entre les unitats, encara que el conjunt escènic que tinguérem ocasió de presenciar, fóra una petita superació de la part artística de les actrius, ens demostrà el que ja ens diu la paraula conjunt, puix forces papers foren interpretats magistralment, fent que en alguns moments com per art d'un somni, ens trobéssim en el teatre Apolo barceloní.

En el decurs del primer acte, la distingida primera actriu senyora Anita Tormo, ja ens demostrà una vàlua insuperable que l'acompanyà fins al final de l'obra, com ho feren també els aplaudiments, seguint la labor de la no menys admirada Josefina del Río, interpretant *Fernanda*, (a la representació *Fermina*) per la naturalitat amb què el paper requeria, acabant dit acte ben secundat per Juanita Díaz, Gómez i per tots els intèrprets. En el segon, Lleó Lallave i Lluís

El nostre amic i entusiasta col·laborador En Francesc Gosalbes i Castañé, ha publicat en les pàgines de «Curiositats de Catalunya» un article sota el títol «El riu Ripoll». I tota vegada que efecta d'una manera directa el nostres interessos històrics, ens és plaent reproduir-lo:

El riu Ripoll

OFRENA

El paisatge elegant de la conca del riu Ripoll, és tot ell una presentalla als esperits que serveixen la contemplació a la venerable mare Natura.

Una lloança a la terra que ofereix a l'excursionista les seves beutats naturals amb les més escaients remors de les zigües; aigües joguinoses, conca de muntanyes aspres, fondals revestits de verdor, carenades de suau perfil, planes rialleres, masies brunes de cara al sol, ermitatges humils, pobles que treballen, vida atractiva, regust del Vallès; llum, color, tot bellesa, emocions, elogis, gràcies gentils de la comarca amarada de saviesa popular; característiques sublimes de la Pàtria. Sensacions de plenitud del qui tresca per tan belles encontrades...

EL RIU RIPOLL I LA SEVA LLEGENDA

Ocupar-nos de tot el que expendeix la veu popular és vertaderament eficaç per a esbrinar, moltes de les vegades, qüestions que contribueixen amb el seu factor a donar a conèixer en diferents estudis un fonament per a resoldre els dubtes o dificultats que moltes de les vegades en ells s'interposen.

Circumstàncies ens hem trobat, que sembla impossible que siguin contades sense haver-ne tingut pròpiament ningú la coneixença i molt més, quan es refe-

Orduna, ens demostraren les seves qualitats professionals, no cal dir també que ben secundats per Anita Tormo, Josefina del Rio i Roser Royo. I en el primer quadre del tercer acte, la parella *Moncho-Carmiña*, encarnats per Pau Rossi i Paquita Virgili, lograren per complet l'èxit de la seva representació.

El segon quadre, seguint la continuïtat del dramatisme ja accentuat en el segon acte, fou interpretat amb encert general.

Cal fer avinent que va haver-hi una petita variació en el repart, puix que el

reix a èpoques que no existia en la terra cap ésser humà. Ho atribuirem a llegenda? A vegades realitats tenint en compte que, moltes de les vegades, són explicades amb grans inversemblances

De la llegenda que anem a descriure, és la que ens dona l'origen de l'actual curs del riu Ripoll; s'ajusta evidentment als fets geològics de quan l'estany del Vallès ocupava gran part de la contrada central, això considerem la conca del Besòs.

L'estany del Vallès, format després d'haver-se separat el gran llac Vallès-Penedès (aquest en l'època terciària, període segon del tortonense), hi desembocava

paper de *Daniel* fou representat per Gómez i no el que a continuació expressava el programa, ja que llur deure l'impossibilitat de trobar-se entre nosaltres. Així ho notificà amablement el responsable d'aquesta companyia senyor Lluís Orduna.

Resumint: una funció teatral finida amb aplaudiments, els quals es feren sentir en diverses escenes de l'obra apreciament el conjunt escènic, a l'ensens que la vàlua de l'autor de la mateixa.

QUIRZE MORERA

LES LLETRES

FLORS D'AMOR

ELL I ELLA

ELL

Quina serà la flor aparaulada
que el seu amor perfumarà el meu cor?
Quina il·lusió em durà la nova albada?
Serà un cel somrient o un cel en plor?

Oh si la flor en poncella venia
de cara el meu esguard, de nit i dia
jo la duria al pit en flames d'or!

ELLA

D'aquell clavell humil que gronxa l'aire
quan passa pel jardí sense dir res,
voldria tenir al cor la seva flaire
perquè el meu pit, d'amor, fos tot encès.

Però, quina serà la mà encisada
que al gerricó s'enfilà confiada
d'heure'n la voluntat i fer-lo pres?

AMAT GOSALBES

el riu Llobregat. La separació fou produïda, segons la geologia, per un probable moviment del terrer i en obrir-se pas l'esmentat riu entre la roca del Droc i el Papiol.

Conta la tradició, que diversos rius i torrenteres de la comarca aflueixen al lloc vallesà (època pontiana, llac pontià) un dels quals i amb gran consideració el riu Ripoll; tant va ésser l'aportació d'aigües, que varen trencar el gran mur de contenció a Montcada, i en precipitar-se les aigües es va obrir aquesta gorja llarguíssima que va de Castellar a Ripollet, possessionada pel curs del riu Ripoll.

Vertaderament la geologia confirma que a l'enfonsar-se el Vallès Oriental, les aigües varen precipitar-se per Montcada, formant la collada de l'actual pas del Besòs, que n'és el seu origen i el començ del període Pliocènic.

LA CONCA

D'una manera breu podem descriure els seus límits, deixant la infinitat de noms que trobem en la toponímia vallesana. Esmentem tan sols les direccions de les serralades o els punts precisos que constitueixen els nusos orogràfics que les formen.

La conca del riu Ripoll, queda, doncs, limitada en el Vallès occidental, entre la

serralada que del Montcau, Sant Llorenç del Munt pel camí dels Monjos discorre cap el Tibidabo i recolza fins el turó de Montcada; aquesta és la que fa de partió d'aigües amb l'esmentat riu i la riera de les Arenes, el Llobregat i també, el riu Besòs. L'altre és la línia de la carena que del Coll d'Asens (Ases) per la serra de La Codina i Puig de la Creu (punt culminant) va a Ripollet o Masrampinyo, això és, prop de Montcada, lloc de la confluència del riu Ripoll amb el Besòs.

Els inicis alts de la conca del riu Ripoll des de l'esmentat Montcau anem a trobar a Coll Baloni per on hi passa la carretera de Sabadell a Prats de Lluçanès, lloc on comença, fins a l'al·ludit Coll d'Asens que per la part de ponent menen les aigües al riu Calders i al Llobregat.

D'aquests últims límits formen com un gran semicercle que anomenem les valls del Ripoll; se n'originen les torren-teres que capten les aigües dels punts més extrems per a formar-se el curs del riu, que segueix el Vallès aproximadament en direcció N.N.O. - S.S.E. en un recorregut d'uns 40 quilòmetres.

(Acabarà)

NOTICIARI

LA DISTRIBUCIO DE LA CARN DE PORC

A conseqüència de les grans cues que es formaven per a l'adquisició de les carns de porc, les quals ja s'iniciaven el dia abans de la distribució i atenent les queixes raonades dels veïns d'alguns establiments, la Conselleria de Proveïments a partir d'aquesta setmana, ha disposat l'entrega de números tal com ve fent-se amb el racionament d'ous, o sigui per mitjà d'extracció d'un número a la sort, prèvia presentació de la tarja de racionament a la susdita Conselleria.

No cal dir que trobem molt encertat el procediment.

RACIONAMENT DE LA CARN

La mateixa Conselleria de Proveïments, ha disposat que a partir de demà dissabte, quedi racionada l'adquisició de carns de be i de vedella a raó de tres unces per persona.

LA VEREMA I EL TEMPS

S'estan acabant els treballs de la verema, la qual ha estat força abundant pel que en un principi es creia, havent-ne sortit un vi excel·lent.

El temps es mostra molt refractari a la pluja, doncs fora d'algunes ruixades que de tant en tant es promouen, continua persistint la sequedat, sobretot en els boscos, pel que fa preveure que en-

guany la collita de bolets serà molt mi-grada.

La temperatura a causa dels darrers temporals esdevinguts a l'alta muntanya, ha refrescat considerablement.

LES INCORPORACIONS

Aquesta setmana, complimentant ço decretat pel Ministeri de Defensa Nacional, s'han incorporat a la Caixa de Recluta número 26, a Barcelona, els minyons pertanyents a les lleves del 1930 i 1938 i els declarats útils i serveis auxiliars procedents de les lleves del 1931 al 1936.

Sincerament desitgem molt bona sort a tots.

RECONeixEMENT INUTILS TOTALS LLEVES DEL 1931 AL 1936

Tots els individus de les lleves del 1931 al 1936 declarats inútils totals, pertanyents al partit judicial de Sabadell, denen presentar-se el proper dia 28 del present mes a la Caixa de Recluta número 26, a Barcelona, per tal de sofrir un nou reconeixement mèdic.

Com que la revisió té lloc per partits judicials i per consegüent hi ha fixada l'oportuna data per cada partit, si a la localitat actualment s'hi troba algun minyó declarat inútil total allistat en altre Municipi, pot passar per les oficines del Consell Municipal on se li facilitarà la data en què deu presentar-se a reconeixement.

Ço que publiquem per tal de què arribi a coneixement de tots aquells minyons afectats.

VACUNACIO ANTIVARIOLICA

Demà dissabte, de 6 a 7 de la tarda, i en una de les dependències de Consell Municipal, pels metges de la localitat serà practicada la vacunació i revacunació antivariolica gratuïtament a tots aquells veïns que es presentin.

Aprofiteu-vos d'aquesta mesura profilàctica.

NAIXEMENT

Dia 23.—Joaquim Serra Serra, fill d'Esteve i de Carme.

La nostra més sincera enhorabona als novells pares i demés familiars.

PLA DE CASAMENT

En el tauler d'edictes del Jutjat Popular hi trobem fixat el pla de casament entre els veïns Joan Roca Serra amb Rosa Serra Jubany.

DEFUNCIO

Avui: Jaume Soler Datsira, de 72 anys, solter.

El nostre més sentit condol a tots els seus familiars.

TORN DEL RAM D'ALIMENTACIO

Prosseguint el torn establert pel ram d'alimentació, el pròxim diumenge, li pertany restar obert de 8 a 1 del matí, el següent establiment:

Josep Compte - Carrer Major

FARMACIA de torn per a diumenge,
Torràs, 1

Castellarenc !

Subscrivint-he i fent subscriure les te-
ves amistats a LA FARGA, contri-
buiràs de la manera més directa al
sosteniment del setmanari del teu poble